

Examen VMBO-KB

2016

tijdvak 1
woensdag 25 mei
13.30 - 15.30 uur

maatschappijleer 2 CSE KB

Dit examen bestaat uit 46 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 55 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Politiek en beleid

tekst 1

Café dicht

Een café in Dokkum moet twee weken dicht. ... heeft dit besluit genomen vanwege de voortdurende verstoring van de openbare orde en veiligheid.

naar: www.waldnet.nl van 24 april 2015

- 1p 1 Wat moet op de puntjes in tekst 1 worden ingevuld?
- A De burgemeester
 - B De gemeenteraad
 - C De politie
 - D Het college van B en W
- 2p 2 Hieronder staan vijf politieke stromingen en vijf uitgangspunten.

stroming

- a christendemocratische
- b ecologische
- c liberale
- d rechts-extremistische
- e sociaaldemocratische

uitgangspunt

- 1 centraal leiderschap
- 2 economische vrijheid
- 3 milieuvriendelijk en duurzaam produceren
- 4 rentmeesterschap
- 5 verbeteren van de positie van de laagste inkomensgroepen

→ Welk uitgangspunt is kenmerkend voor welke politieke stroming?

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan met het juiste cijfer.

a = ...

b = ...

c = ...

d = ...

e = ...

- 2p 3 In welke drie politieke organen kan een oppositiepartij zitten?
Kies **drie** nummers uit onderstaand rijtje.
- 1 de Eerste Kamer
 - 2 de Gedeputeerde Staten
 - 3 de gemeenteraad
 - 4 de regering
 - 5 de Tweede Kamer
 - 6 het college van B en W
 - 7 het kabinet

tekst 2

Staatssecretaris wil twee uur gymles niet verplichten

De staatssecretaris van Onderwijs voelt er niets voor om twee uur gymles per week op basisscholen wettelijk verplicht te stellen, hoewel de Tweede Kamer dat wil. Volgens hem zijn er al harde afspraken gemaakt met de scholen. Zij moeten hun leerlingen wekelijks minimaal twee uur en het liefst drie uur per week laten gymmen. De Kamer vindt de afspraken te vrijblijvend. Nu geven sommige scholen één uur gymles per week. De coalitiepartijen VVD en PvdA bereiden moties voor. Ze wijzen erop dat fitte kinderen niet alleen lichamelijk beter af zijn, maar ook geestelijk, zodat ze beter presteren op andere gebieden.

naar: www.nu.nl van 24 september 2014

Lees tekst 2.

- 1p 4 Het politieke besluitvormingsproces verloopt in een aantal fasen. In welke fase bevindt zich de besluitvorming over het aantal uren gymles per week op basisscholen?
- A fase 1: uiten van wensen en erkennen van wensen als politieke problemen
 - B fase 2: vergelijken of afwegen van politieke problemen
 - C fase 3: beslissen over problemen
 - D fase 4: uitvoeren van besluiten
- 1p 5 Welke taak van het parlement gaan de coalitiepartijen volgens tekst 2 uitvoeren?
- A de controlerende taak
 - B de uitvoerende taak
 - C de wetgevende taak

tekst 3

Statenleden Limburg verzuimen het meest

Ruim 1200 keer zijn leden van de Provinciale Staten niet komen opdagen als volksvertegenwoordiger bij vergaderingen van de Provinciale Staten. Het gaat hierbij om de periode vanaf de verkiezingen van 2011. Dat blijkt uit onderzoek van De Telegraaf.

naar: www.telegraaf.nl van 21 januari 2015

Lees tekst 3.

- 1p 6 Massamedia hebben een aantal functies voor de democratische besluitvorming, zoals de meningsvormende functie. Ook het doen van onderzoek kan als een functie van de massamedia gezien worden.
→ Welke **andere** functie voor de democratische besluitvorming vervult De Telegraaf met het onderzoek uit tekst 3?

tekst 4

Meerderheid Tweede Kamer stemt in met leenstelsel

Een meerderheid van de Tweede Kamer is akkoord gegaan met het 'wetsvoorstel studievoorschot'. Met 97 stemmen voor en 53 tegen is het wetsvoorstel aangenomen. Als ook ... akkoord gaat, wordt de basisbeurs per september 2015 afgeschaft en vervangen door het leenstelsel.

naar: www.utnieuws.nl van 11 november 2014

- 1p 7 Wat moet op de puntjes in tekst 4 worden ingevuld?

tekst 5

Meerderheid Tweede Kamer stemt in met leenstelsel (vervolg)

De Tweede Kamer heeft gebruik gemaakt van ... en het oorspronkelijke wetsvoorstel van de minister op een aantal punten gewijzigd. Zo gaat onder andere het minimumbedrag dat oud-studenten maandelijks moeten terugbetalen flink omlaag.

naar: www.utnieuws.nl van 11 november 2014

- 1p 8 De Tweede Kamer heeft een aantal rechten om haar taken goed uit te kunnen voeren.
Welk recht van de Tweede Kamer moet op de puntjes in tekst 5 worden ingevuld?
- A het recht van amendement
 - B het recht van enquête
 - C het recht van initiatief
 - D het recht van interpellatie

tekst 6

Kabinet verbiedt wilde dieren in het circus

Er komt een verbod op het gebruik van wilde dieren in het circus. De ministerraad is akkoord gegaan met een voorstel hierover van staatssecretaris Dijkema. Volgens de staatssecretaris wordt het welzijn van wilde dieren aangetast door het vele reizen, de beperkte beschikbare ruimte en het soms aan de ketting leggen van de dieren. Volgens de woordvoerder van de Vereniging Nederlandse Circus Ondernemingen (VNCO) is het onzin dat het welzijn van de dieren wordt aangetast.

naar: www.nu.nl van 13 december 2014

Lees tekst 6.

- 1p 9 Wat voor soort groep is de VNCO?
- A een oppositiepartij
 - B een politieke partij
 - C een pressiegroep
 - D een vakbond

tekst 7

“Het worden spannende maanden. Op 18 maart gaat Nederland naar de stembus. Dat is het moment waarop mensen af kunnen rekenen¹⁾ met de enorme ongelijkheid, met de bezuinigingen op de zorg en met politici die de tweedeling verder laten groeien. Op 18 maart rekenen we af met dit kabinet.”

noot 1 afrekenen met/op = beoordelen, bestraffen

bron: website van een politieke partij van 31 januari 2015

- 1p 10 Tekst 7 is een aantal weken voor de Provinciale Statenverkiezingen op de website van een politieke partij geplaatst.
Wat kun je op basis van de tekst zeggen over deze politieke partij?
De partij is
- A een linkse coalitiepartij.
 - B een linkse oppositiepartij.
 - C een rechtse coalitiepartij.
 - D een rechtse oppositiepartij.

tekst 8

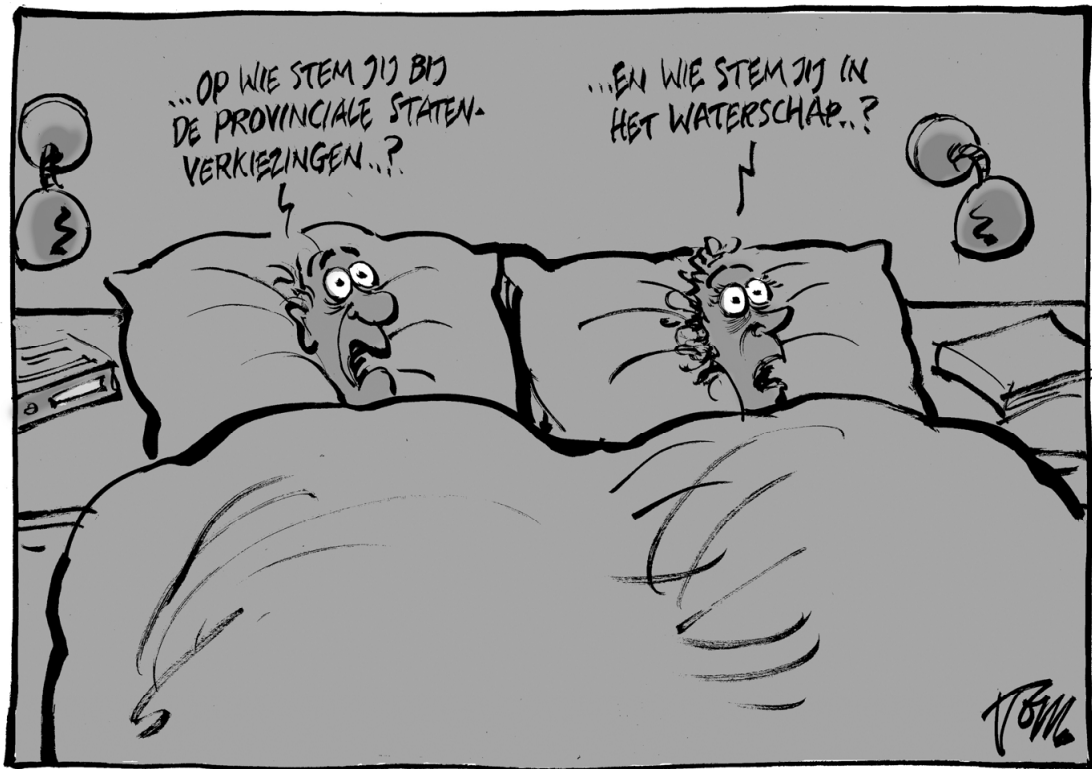
VVD wil einde aan regels voor taxichauffeurs

Als het aan de VVD ligt, kunnen de meeste regels waar taxichauffeurs aan moeten voldoen worden geschrapt. Dat zegt VVD-Kamerlid Barbara Visser tegen NU.nl.

naar: www.nu.nl van 5 december 2014

- 1p 11 Welk kenmerk van de politieke stroming waartoe de VVD behoort, is te herkennen in tekst 8?
- A deregulering
 - B gespreide verantwoordelijkheid
 - C particulier initiatief
 - D rentmeesterschap

afbeelding 1

"... Op wie stem jij bij de Provinciale Statenverkiezingen...?"

"... En wie stem jij in het Waterschap...?"

bron: Trouw van 7 maart 2015

- 1p 12 De mensen in afbeelding 1 liggen wakker en vragen aan elkaar wat ze gaan stemmen bij bepaalde verkiezingen. Voor maximaal hoeveel **andere** politieke verkiezingen kunnen alle mensen die in Nederland wonen, achttien jaar en ouder zijn, en de Nederlandse nationaliteit hebben, hun stem uitbrengen?
- A nog 1 andere verkiezing
 - B nog 2 andere verkiezingen
 - C nog 3 andere verkiezingen
 - D nog 4 andere verkiezingen

tekst 9

Lange mensen willen meer beenruimte in vliegtuig

Lange mensen zullen het probleem herkennen: zitten in een vliegtuig is een ramp! “En het is nog gevaarlijk ook, want wij kunnen de crashhouding niet eens aannemen”, zegt Rob Leurs-Kout van de Klub Lange Mensen, zelf 2 meter 11.

- 5 Woensdag zal de club in de Tweede Kamer, in een vergadering met onder andere de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, aandringen op oplossingen voor het probleem. “We vragen aandacht voor de veiligheid van lange passagiers in vliegtuigen en het gebrek aan been- en zitruimte in de verkeerstoestellen met als mogelijk gevolg trombose door
- 10 afgeknelde ledematen”, zegt Leurs-Kout.
De Klub Lange Mensen heeft in samenwerking met Hogeschool InHolland een nieuwe vliegtuigstoel laten ontwerpen, die volledig rekening houdt met de alsmaar langer wordende Nederlander.

naar: www.metronieuws.nl van 31 maart 2015

- 2p 13 De Klub Lange Mensen is een belangengroep. Een kenmerk van belangengroepen is dat ze bepaalde belangen nastreven.
→ Noem een **ander** kenmerk van belangengroepen en geef uit tekst 9 een citaat waaruit dit kenmerk blijkt.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Kenmerk: ...
Citaat uit tekst 9: ...

tekst 10

‘Minister moet in discussie’

Een groep van organisaties en deskundigen heeft een open brief aan de minister van Veiligheid en Justitie gestuurd. De groep vindt dat de minister wetsvoorstellen die gaan over het bewaren van gegevens van burgers, moet uitstellen. Eerst moet er een discussie over worden gevoerd, vindt de groep. Het gaat onder andere over de bewaarplicht van telecomgegevens en de bevoegdheid van de politie om te hacken.

naar: www.volkskrant.nl van 3 april 2015

Lees tekst 10.

- 1p 14 Onder welk kenmerk van de parlementaire democratie valt het onderwerp waarover de groep uit tekst 10 een discussie wil? onder het kenmerk dat
- A alle burgers voor de wet gelijk zijn
 - B de politieke macht namens de burgers bij het parlement ligt
 - C er een machtscheiding is
 - D er grondrechten zijn

tekst 11

Over de regering

Sinds 5 november 2012 regeert het kabinet-Rutte II. Het kabinet bestaat uit de partijen VVD en PvdA. De hoofdlijnen van het beleid zijn vastgelegd in het

naar: www.rijksoverheid.nl van juli 2015

- 1p 15 Welk woord moet op de puntjes in tekst 11 worden ingevuld?

tekst 12

Een Europese instelling

Deze instelling van de Europese Unie kan worden beschouwd als het dagelijks bestuur van de EU. Deze instelling mag als enige EU-instelling wetsvoorstellen indienen.

naar: www.europa-nu.nl

- 1p 16 Over welke Europese instelling gaat tekst 12?
- A over de Europese Commissie
 - B over de Raad van ministers van alle EU-landen
 - C over het Europees Parlement

- 1p 17 Wat houdt het 'Europees burgerschap' in?
- A Als burger van een EU-lidstaat heb je automatisch de nationaliteit van het land waar je woont.
 - B Als burger van een EU-lidstaat heb je bepaalde rechten, zoals wonen in een andere lidstaat.
 - C Als burger van een EU-lidstaat wordt van je verwacht dat je je Europeaan voelt.

tabel 1

Peiling 29 juni 2014

partij	aantal zetels
VVD	23
PvdA	12
PVV	20
SP	21
CDA	22
D66	26
ChristenUnie	8
GroenLinks	6
SGP	4
Partij voor de Dieren	6
50PLUS	1
Piratenpartij	1
totaal	150

bron: www.peil.nl

Bekijk tabel 1.

- 1p 18 Stel dat de peiling van 29 juni 2014 de uitslag van een Tweede Kamerverkiezing is. Van welke politieke partij zou dan normaal gesproken de minister-president afkomstig zijn?
- A CDA
 - B D66
 - C PvdA
 - D PVV
 - E SP
 - F VVD

tekst 13

Woede van Portugese media over nieuwe wet

De Portugese regering wil een wet invoeren die de pers verplicht te vertellen hoe ze over de komende parlementsverkiezingen gaan schrijven. De plannen moeten door een speciale verkiezingscommissie worden goedgekeurd. Wie zonder toestemming toch verslag doet van de verkiezingen loopt het risico op een boete tot 50.000 euro. De Portugese media die niet in handen van de staat zijn, hebben uit woede over de 'beperking van ... ' aangekondigd dan niet te gaan schrijven over de verkiezingen.

naar: www.volkskrant.nl van 24 april 2015

- 1p 19 Welk grondrecht moet op de puntjes in tekst 13 worden ingevuld?

tekst 14

Eerste Kamer

De Eerste Kamer is wel een deel van de volksvertegenwoordiging, maar wordt niet rechtstreeks gekozen. D66 vindt dit niet meer van deze tijd en wil daarom de Eerste Kamer afschaffen.

naar: d66.nl van 12 maart 2015

- 1p 20 Het standpunt in tekst 14 past bij een uitgangspunt van D66. Welk uitgangspunt is dit?
- A bescherming van de rechtsstaat
 - B bestuurlijke vernieuwing
 - C deregulering
 - D eigen verantwoordelijkheid
- 1p 21 Door wie worden de leden van de Eerste Kamer gekozen?
- 1p 22 Welk knelpunt in het functioneren van het politieke besluitvormingsproces komt naar voren in tekst 14?
- A Burgers begrijpen de politiek niet goed.
 - B Burgers hebben beperkte invloed op de politieke besluitvorming.
 - C Burgers hebben onvoldoende interesse in de politieke besluitvorming.
 - D Politici weten niet wat er speelt onder de burgers.

- 1p 23 Veel politieke partijen zijn actief op sociale media. Hieronder staan twee slogans die op het Twitter-profiel van twee verschillende politieke partijen staan.

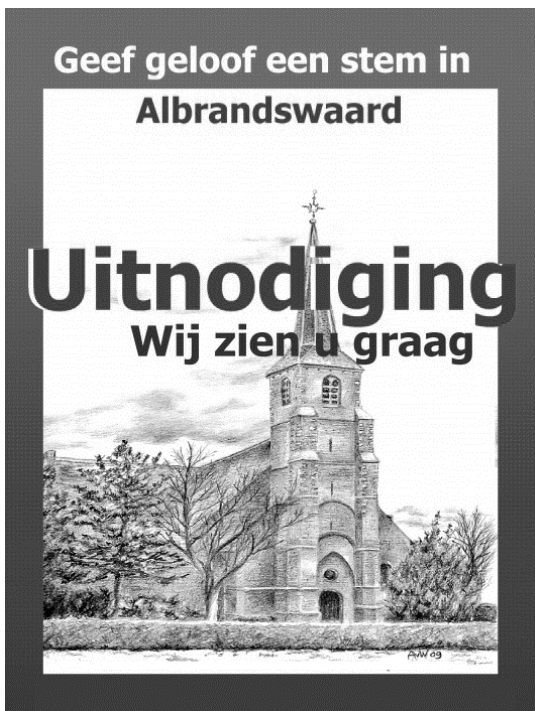
Slogan 1: Wij werken aan een vrijer, veiliger en welvarender Nederland.

Slogan 2: Wij staan voor meer werk, schone energie en betaalbare zorg voor iedereen.

Welke slogan is van welke partij?

- A Slogan 1 is van de PvdA, slogan 2 is van de PVV.
- B Slogan 1 is van de SGP, slogan 2 is van de VVD.
- C Slogan 1 is van de VVD, slogan 2 is van GroenLinks.

afbeelding 2

- 1p 24 Afbeelding 2 is een uitnodiging voor een verkiezingsbijeenkomst in de gemeente Albrandswaard. Op de afbeelding zijn de namen van twee politieke partijen verwijderd.

Welke twee politieke partijen stonden eerst op afbeelding 2?

- A CDA en D66
- B CDA en SP
- C ChristenUnie en SGP
- D ChristenUnie en SP
- E D66 en SGP

tekst 15

Supersnelrecht voor demonstrant

Een demonstrant die zaterdag werd gearresteerd bij een demonstratie in Den Haag, moet maandag al voor de rechter komen. Hij zou een agent met een stok tegen het hoofd hebben geslagen.

naar: de Volkskrant van 30 december 2013

Lees tekst 15.

- 1p 25 De demonstrant moet maandag al voor de rechter komen. Van welk beleid is in dit geval sprake?
- A gevangenisbeleid
 - B opsporingsbeleid
 - C preventief beleid
 - D vervolgingsbeleid

tekst 16

'Examendiefstal Ibn Ghaldoun kostte miljoenen euro's'

De diefstal van zevenentwintig examens op de inmiddels gesloten school Ibn Ghaldoun in Rotterdam heeft miljoenen euro's gekost. Daarnaast kwamen ongeveer vijftig docenten en medewerkers van de islamitische school zonder werk te zitten. Tot die conclusie komen de voormalige bestuursvoorzitter en rector van de school.

De school ging failliet na de waarschijnlijk grootste examenroof in de geschiedenis. Het ministerie van Onderwijs zette de financiering stop na de inbraak, waardoor de school in grote financiële problemen kwam. Het faillissement kostte het ministerie van Onderwijs 1,8 miljoen euro en de gemeente Rotterdam 1,2 miljoen euro.

naar: www.elsevier.nl van 16 februari 2014

- 1p 26 Criminaliteit kan immateriële en materiële gevolgen hebben. Welke gevolgen van de examendiefstal blijken uit tekst 16?
- A alleen immateriële gevolgen
 - B alleen materiële gevolgen
 - C immateriële en materiële gevolgen

- 2p 27 Hieronder staat een aantal handelingen die plaatsvinden in een rechtszitting.
- Welke handelingen worden uitgevoerd door een advocaat?
Kies **drie** nummers uit het rijtje.
- 1 het houden van een pleidooi
 - 2 het houden van een requisitoir
 - 3 het ondervragen van de verdachte
 - 4 het ondervragen van getuigen
 - 5 het uitspreken van een vonnis
 - 6 het voorlezen van de tenlastelegging

tekst 17

VVD wil boete van 250 euro voor het naroeppen van vrouwen

Het op straat naroeppen, uitschelden en seksueel intimideren van vrouwen (bijvoorbeeld het maken van gebaren) moet strafbaar worden gesteld, vindt de Amsterdamse VVD.

VVD-raadslid Dilan Yesilgöz vindt dat vrouwen zich op straat veilig moeten voelen. “Flirten hoort bij het straatleven, maar het gaat erom dat vrouwen vrij kunnen rondlopen op straat zonder lastiggevallen te worden”, aldus Yesilgöz.

De VVD zou graag zien dat Amsterdam net als de Belgische gemeente Brussel seksueel getinte opmerkingen op straat strafbaar stelt. In 2013 zijn daar 22 boetes van 250 euro uitgedeeld.

Yesilgöz vindt dat een dader in Amsterdam behalve een boete ook een taakstraf moet krijgen, in de vorm van het werken bij een vrouwenorganisatie.

naar: www.parool.nl van 20 september 2014

Lees tekst 17.

- 2p 28 De Amsterdamse VVD wil het maken van seksuele opmerkingen en het naroeppen van vrouwen strafbaar stellen. Er zijn ook tegenstanders van dit strafbaar stellen.
- Geef een argument voor of tegen het strafbaar stellen van het maken van seksuele opmerkingen en het naroeppen van vrouwen. Je moet in je antwoord een kenmerk van de rechtsstaat betrekken.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- Het moet ... (wel/niet) strafbaar worden,
want een kenmerk van de rechtsstaat is ...
en ... (vul argument in).

Zie regels 11 tot en met 13 van tekst 17.

- 1p 29 Strafrechtelijke sancties kun je indelen in hoofdstraffen, bijkomende straffen en maatregelen.
Waaronder vallen de sancties die raadslid Yesilgöz wil kunnen laten opleggen?
onder
- A hoofdstraffen en bijkomende straffen
 - B hoofdstraffen en maatregelen
 - C maatregelen en bijkomende straffen
 - D alleen bijkomende straffen
 - E alleen hoofdstraffen
- 2p 30 In tekst 17 staat dat raadslid Yesilgöz wil dat de dader een taakstraf in de vorm van het werken bij een vrouwenorganisatie krijgt.
Strafrechtelijke sancties worden met verschillende doelen opgelegd, bijvoorbeeld met het doel vergelding.
→ Noem een **ander** doel van straffen dat met deze taakstraf bereikt kan worden. Geef aan hoe dit doel door deze taakstraf bereikt wordt.

tekst 18

Marokko trekt aanklacht tegen Britse homoseksueel in

Marokko heeft de aanklacht tegen Ray Cole, een Britse homoseksueel die vastzat, ingetrokken. De Brit en zijn Marokkaanse vriend werden in september opgepakt in de Marokkaanse stad Marrakech en in oktober veroordeeld tot vier maanden cel wegens 'homoseksuele handelingen'. Beiden kwamen na wereldwijd protest vervroegd vrij. Gisteren maakte Cole bekend dat de aanklacht nu ook officieel is ingetrokken.

naar: nos.nl van 18 november 2014

- 1p 31 Blijkt uit tekst 18 dat criminaliteit een plaatsgebonden begrip of een tijdsgebonden begrip is? Geef een verklaring voor je keuze.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Een ... (plaatsgebonden/tijdsgebonden) begrip, want ...

tekst 19

Vrijpraak na opzettelijke fout in proces-verbaal

Een 51-jarige vrouw is onterecht vervolgd voor het vernielen van een auto door een fout in een proces-verbaal. De informatie werd expres verkeerd opgeschreven, concludeerde de rechter in Den Bosch. De verdachte werd daarom vrijgesproken.

naar: www.ad.nl van 8 december 2014

Lees tekst 19.

- 1p 32 Wie heeft de fout gemaakt?
- A de advocaat
 - B de officier van justitie
 - C de politie
 - D de rechtbank

tekst 20

Negeren rood kruis boven weg strenger bestraft

De minister van Infrastructuur en Milieu neemt op verzoek van de Tweede Kamer maatregelen om de veiligheid van wegwerkers, hulpverleners en weginspecteurs te vergroten. Afgelopen jaar gebeurden er regelmatig ongelukken, doordat weggebruikers het rode kruis boven de snelweg negeerden.

Weggebruikers die een rood kruis negeren, worden sinds 1 januari 2015 strenger bestraft. Overtreders kunnen nu zelfs voor de rechter worden gedaagd.

naar: www.knmv.nl van 21 januari 2015

- 2p 33 De maatregel in tekst 20 valt zowel onder preventief beleid als onder repressief beleid.
→ Leg dit uit.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Onder preventief beleid, want uit tekst 20 blijkt ...
Onder repressief beleid, want uit tekst 20 blijkt ...

tekst 21

Van der G. hoeft geen enkelband te dragen

Volkert van der G., de moordenaar van Pim Fortuyn, mag zonder enkelband door het leven blijven gaan. Dat heeft ... geoordeeld. De rechtbank had eerder dezelfde beslissing genomen. Het Openbaar Ministerie was tegen deze beslissing in hoger beroep gegaan.

naar: De Telegraaf van 15 oktober 2014

- 1p 34 Welke rechterlijke instantie of rechter moet op de puntjes in tekst 21 worden ingevuld?
- A de Hoge Raad
 - B de kantonrechter
 - C de strafrechter
 - D het gerechtshof

tabel 2**Een aantal geregistreerde misdrijven naar type delict (landelijk)**

	2013 januari t/m juni	2014 januari t/m juni
aantasting openbare orde	2.583	2.906
bedreiging	18.112	17.642
brand/ontploffing	2.754	2.625
diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	48.307	44.197
diefstal van bromfietsen, snorfietsen, fietsen	56.135	62.143
diefstal van motorvoertuigen	8.276	8.080
diefstal/inbraak box/garage/schuur/tuinhuis	11.830	11.402
diefstal/inbraak woning (voltooid en pogingen)	43.381	36.379
drugshandel	7.590	7.140
geweldsmisdrijven - totaal	46.420	45.109
mishandeling	25.964	25.205
openlijk geweld (persoon)	2.344	2.262
vernieling	62.119	60.586
wapenhandel	2.873	2.615
zakkenrollerij	20.714	16.984
zedemisdrijf	3.628	3.505

Bekijk tabel 2.

- 1p **35** Van welk soort onderzoek of statistiek zijn de gegevens in tabel 2 afkomstig?
- A daderonderzoek
 - B politiestatistieken
 - C rechtbankstatistieken
 - D slachtofferonderzoek
- 1p **36** Er bestaan verschillende manieren om de omvang van criminaliteit te meten. De cijfers in tabel 2 zijn gebaseerd op een bepaald soort onderzoek of statistiek. Tabel 2 geeft geen volledig beeld van het werkelijke aantal gevallen van 'diefstal van bromfietsen, snorfietsen, fietsen'.
→ Geef hiervoor een verklaring.

tekst 22

Geen bewijs tegen verdachte van moord

Na ongeveer vijf jaar heeft het Openbaar Ministerie (OM) een eind gemaakt aan de zaak tegen J.S., de inmiddels 56-jarige verdachte van de moord op de Limburger R.N.

De enige verdachte was J.S. Volgens de advocaat van J.S. is er onvoldoende bewijs. Het OM bevestigt dat er nu geen aanknopingspunten meer zijn. Het onderzoek ligt nu stil.

naar: www.nu.nl van 22 oktober 2014

- 1p 37 Hieronder staat een aantal beweringen naar aanleiding van tekst 22.
→ Welke bewering is juist?
Kies één nummer uit het rijtje.
- 1 De moordzaak op de Limburger kan niet meer voor de rechter komen.
 - 2 Het OM heeft de zaak tegen J.S. geseponeerd.
 - 3 J.S. komt nu, na ongeveer vijf jaar, vrij uit de gevangenis.
 - 4 Na ongeveer vijf jaar blijkt dat J.S. onschuldig is.
- 1p 38 Een taak van de officier van justitie is om na het opsporingsonderzoek te besluiten hoe de zaak tegen een verdachte verder wordt afgehandeld. Een van de manieren waarop het OM een zaak kan afhandelen komt naar voren in tekst 22.
→ Noem een **andere** mogelijkheid dan in tekst 22, die het OM heeft om een zaak tegen iemand af te handelen.
- 1p 39 Hieronder staan twee koppen van artikelen, die in dagbladen stonden.
Kop 1: Middelvinger opgeheven naar politie: 300 euro boete
Kop 2: Het voorbereiden van illegale wietteelt moet ook strafbaar worden
In welk wetboek of welke wet zullen deze strafbare feiten (komen te) staan?
- A kop 1 in de Wet economische delicten en kop 2 in de Opiumwet
 - B kop 1 in het Wetboek van Strafrecht en kop 2 in de Opiumwet
 - C beide in de Opiumwet
 - D beide in het Wetboek van Strafrecht

tekst 23

2,5 jaar cel voor sieradendief

De vrouw uit Amersfoort die tientallen bejaarden heeft beroofd van hun sieraden, heeft daarvoor 2,5 jaar cel gekregen, waarvan tien maanden voorwaardelijk. Ook moet ze ruim 45.000 euro schadevergoeding aan de gedupeerde bejaarden betalen.

naar: www.nrc.nl van 28 april 2015

1p 40 Hoeveel maanden moet de vrouw volgens tekst 23 de gevangenis in?

- A 10 maanden
- B 20 maanden
- C 30 maanden
- D 40 maanden

Zie tekst 23.

1p 41 Welke bewering over de schadevergoeding die de vrouw moet betalen, is juist?

- A De schadevergoeding is een boete die de rechter heeft opgelegd.
- B De schadevergoeding is een hoofdstraf.
- C Slachtofferhulp heeft in de rechtszitting om de schadevergoeding gevraagd.
- D Slachtoffers hebben het recht om een schadevergoeding te vragen.

tekst 24

Verzet tegen vuurwerk neemt toe

Bijna zestig procent van de Nederlanders is bang als er vuurwerk in hun buurt wordt afgestoken. Veertig procent vindt zelfs dat het afsteken van vuurpijlen en rotjes rond de viering van oud en nieuw moet worden verboden. Dat blijkt uit onderzoek van de Stichting Maatschappij en Veiligheid.

naar: www.telegraaf.nl van 8 december 2014

2p 42 Leg uit waarom uit tekst 24 blijkt dat het afsteken van vuurwerk zowel een sociaal als politiek probleem is.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Een sociaal probleem, omdat uit tekst 24 blijkt ...

Een politiek probleem, omdat uit tekst 24 blijkt ...

- 1p 43 Er zijn verschillende verklaringen voor crimineel gedrag. Een verklaring is dat slechte levensomstandigheden crimineel gedrag bevorderen. Op welk soort criminaliteit is deze verklaring het **minste** van toepassing?
- A veelvoorkomende criminaliteit
 - B vermogenscriminaliteit
 - C witteboordencriminaliteit
- 2p 44 Hieronder staat een aantal beweringen over het Openbaar Ministerie (OM).
- Welke twee beweringen zijn juist?
Kies **twee** nummers uit het rijtje.
- 1 De opsporing van strafbare feiten gebeurt door de politie en het OM.
 - 2 Het OM behoort tot de rechterlijke macht.
 - 3 Het OM is een afdeling van het ministerie van Binnenlandse Zaken.
 - 4 Het vervolgen van strafbare feiten gebeurt alleen door het OM.
 - 5 In een gemeente is het OM verantwoordelijk voor het handhaven van de openbare orde.
- 1p 45 Criminaliteit wordt vooral gepleegd door jongens en mannen. Meisjes en vrouwen maken zich veel minder schuldig aan crimineel gedrag. Hiervoor zijn verschillende mogelijke verklaringen te geven. Welke verklaring is **niet** juist?
- A Er is sprake van ongelijke macht tussen mannen en vrouwen.
 - B Er zijn aangeboren verschillen tussen mannen en vrouwen.
 - C Mannen en vrouwen behoren tot verschillende sociale milieus.
 - D Mannen en vrouwen zijn verschillend gesocialiseerd.

tekst 25

Gedrag van gevangenen veranderen

Om recidive te voorkomen of te verminderen is soms een gedragstraining nodig. De gevangene leert bijvoorbeeld beter om te gaan met agressie en impulsief gedrag.

naar: www.rijksoverheid.nl van 8 mei 2015

- 1p 46 Welke **individuele** oorzaak van crimineel gedrag wordt met de gedragstraining in tekst 25 aangepakt?
- A De gelegenheid maakt de dief.
 - B persoonlijkheidskenmerken
 - C veranderend normbesef in de samenleving

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.